

Projektowanie programów studiów w oparciu o efekty kształcenia zdefiniowane dla obszarów kształcenia

Seminarium
Krajowe ramy kwalifikacji. Budowa programów
studiów na bazie efektów kształcenia”
UKSW, 19 maja 2011 r.

Na podstawie materiałów przygotowanych
przez zespół w składzie:
Ewa Chmielecka, Andrzej Kraśniewski, Maria Próchnicka,
Marek Frankowicz, Maria Ziótek

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zaawansowanie prac nad KRK dla szkolnictwa wyższego

- Prace nad KRK
 - Model PRK gotowy (styczeń 2010) – projekt MEN
 - Model KRK dla szkolnictwa wyższego spójny z PRK gotowy (kwiecień 2010 – IV wersja)
 - Nowelizacja Ustawy PSW – 18 marca 2011 – wprowadzenie KRK do polskiego szkolnictwa wyższego
 - Wprowadzenie (przewidywane) Ustawy: 1 października 2011
 - Obowiązywanie: nabór studentów po 1 października 2011
 - PKA: 3 lata na zmianę modelu akredytacji
- Prace wspomagające wdrożenie :
 - Deskrytory dla obszarów kształcenia -wiosna 2010
 - Akcja szkoleniowa MNiSzW: wiosna 2010 – wiosna 2011
 - Przykładowe opisy efektów kształcenia dla kierunków („benchmarki”) - kwiecień 2011
 - Konsultacje – maj-czerwiec 2011
 - Standardy akredytacji
 - Walidacja (projekt IBE)
 - Inne

Wdrażanie ram kwalifikacji

1. Decyzja o podjęciu prac na KRK
2. Zaprojektowanie modelu KRK
3. Organizacja wdrożenia KRK
4. Konsultacje z interesariuszami
5. Zatwierdzenie ostatecznej wersji KRK
6. Prawne i administracyjne umocowanie KRK
7. Wdrożenie ram na poziomie instytucji
8. Przypisanie kwalifikacji do poziomów KRK i ERK
9. Weryfikacja i uzupełnienie
10. Samopotwierdzenie prawidłowości systemu i ram kwalifikacji w szkolnictwie wyższym
11. Budowa narzędzi pozwalających na szeroki dostęp do informacji dotyczących ram kwalifikacji.

System kwalifikacji

System kwalifikacji składa się z następujących elementów :

- Ram Kwalifikacji (przypisania krajowych poziomów efektów uczenia się dla edukacji powszechnej, wyższej i zawodowej do poziomów ERK)
- Powszechnego zastosowania efektów uczenia się jako podstawy budowy programów
- Powszechnego zastosowania walidacji efektów uczenia się (włączając zdobyte poza edukacją formalną)
- Powszechnego stosowania mechanizmów zapewniania jakości
- Systemu punktowego kumulacji i transferu dokonań

Opis systemu (w tym ram) powinien być zawarty w raporcie referencyjnym.

Jego wprowadzenie jest doskonałą okazją do korekt systemu obecnego (patrz ECTS, studia dwustopniowe)

Jakie zmiany w organizacji kształcenia proponowane są przez KRRK?

Powiększenie zakresu autonomii programowej uczelni:

- zniknie obowiązek stosowania nazw kierunków studiów zgodnie z centralną listą kierunków studiów
- zniknie obowiązek tworzenia programów studiów wg tzw. „ramowych treści kształcenia”.
 - Ale zróżnicowane będą zakresy autonomii uczelni
- Wzmocnienie systemu 2-stopniowego
 - 12 kierunków „jednolitych” – rozluźnienie zapisu w ustawie
 - Problem dyplomu studiów II stopnia: rozluźnienie związków dyplomu z uzyskaniem uprawnień zawodowych
 - Trwa praca nad standardami dla zawodów, w tym dla kształcenia nauczycieli

Jakie zmiany w organizacji kształcenia proponowane są przez KRK?

Powiększenie zakresu autonomii programowej uczelni
ale

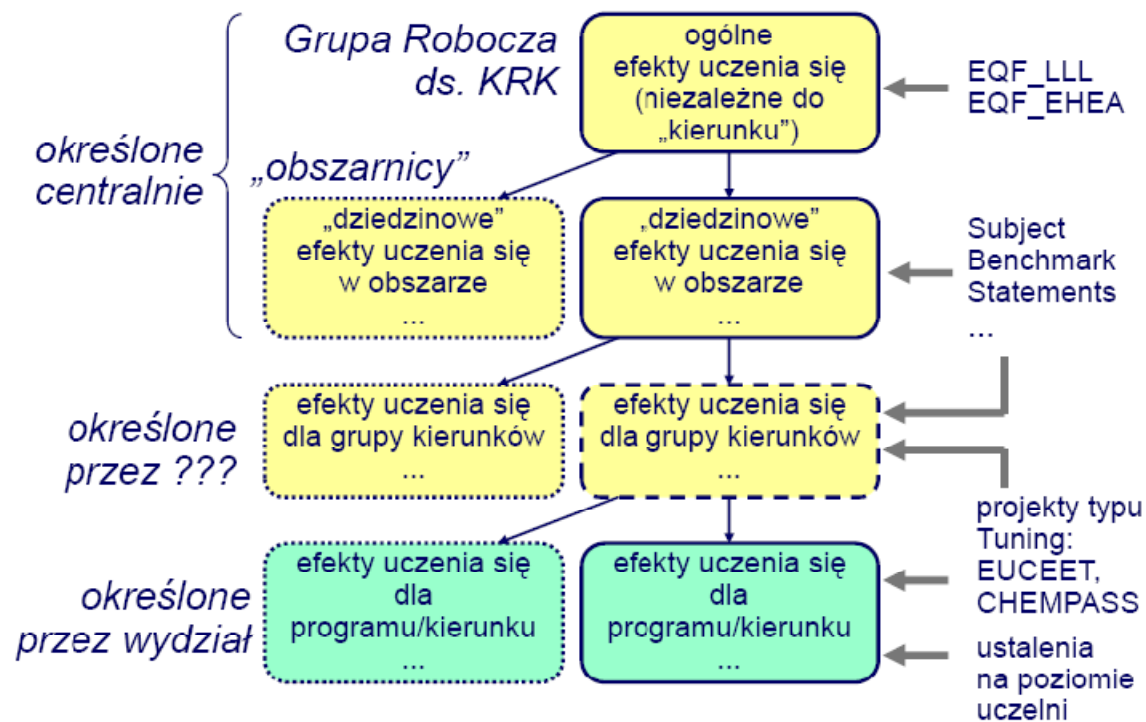
konieczność zastosowania metody KRK do budowy i opisu programów studiów.

Pomoc:

- Opisy wymagań dla 8 obszarów kształcenia („deskryptory obszarnicze”)
- „benchmarki” – przykłady zestawów efektów kształcenia dla kierunków do DOBROWOLNEGO wykorzystania
- Publikacja – np.. Książeczka MNISzW
- Seminaria i warsztaty
- Planowany system doradztwa
- Zachęta do wykorzystania doświadczeń projektów „Tuning”, SBS, innych przykładów międzynarodowych
- Ruch dobrych praktyk (np..projekty IBE)

Jakie zmiany w organizacji kształcenia proponowane są przez KRK?

Opracowanie: Andrzej Kraśniewski

Definicja kwalifikacji

Kwalifikacja

- Zbiór efektów kształcenia (kompetencji), poświadczonych dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia
- definiowana przez
 - poziom (*level*)
 - profil (*profile*)
 - nakład pracy studenta (*workload - ECTS*)
 - efekty kształcenia (*learning outcomes, competences*) w działach:
 - wiedza
 - umiejętności
 - kompetencje personalne i społeczne

Definicja efektów uczenia się

- Efekty uczenia się (efekty kształcenia) określają, co uczący się powinien wiedzieć, rozumieć i być zdolny zrobić po zakończeniu okresu kształcenia
- Definicja z nowelizacji Ustawy PSW:
 - zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, uzyskanych w procesie kształcenia przez osobę uczącą się;
- Efekty uczenia się powinny być sprawdzalne (mierzalne)
 - przez instytucję prowadzącą kształcenie (walidacja, potwierdzenie)
 - najtrudniejsza część
 - Do okazania w akredytacji, że są dobrze zaprojektowane i wiarygodnie osiągnięte
 - Przykład: testy – jakiego rodzaju kompetencje mierzą?
 - Przykład: zaliczenie „za obecność na zajęciach” – jw.
 - Przykład – nieporozumienie wokół celów i efektów kształcenia

Klasyfikacja

Z czym (z jaką częścią programu kształcenia) są związane?

- pełny program studiów (dyplomowych - curriculum)
 - studia I, II, III stopnia, studia podyplomowe, ...
- moduł (blok programowy)
- pojedynczy przedmiot (sylabus)
- pojedyncze zajęcia (wykład

Przypisanie punktów ECTS

- Oceniamy przewidywany nakład pracy słuchacza!

Jakiego rodzaju efekty są związane z programem studiów ?

Określane centralnie:

- ogólne (dla poziomów ram/dyplomów)
- „obszarów kształcenia”

Określane przez uczelnię:

- Szczegółowe: specyficzne dla danego kierunku programu studiów i jego realizacji

„Pomiędzy nimi”

- Benchmarki, porozumienia poziome, programy międzynarodowe – inne

Jakie aspekty osiągnięć powinny być uwzględnione w efektach?

- Wiedza (*knowing & understanding*)
- Umiejętności (*skills – knowing how to act*)
- Kompetencje personalne i społeczne (*values, judgement – knowing how to be*)

Zinterpretowane względem opisu wymagań dla

- Poziomu studiów
- Obszaru kształcenia
- Innych czynników

Określenie efektów kształcenia – strategia uczelni

Tło decyzji o przyjęciu strategii kształcenia:

- LLL – uczenie się przez całe życie – wybór głównych obszarów
- Misja uczelni (patrz U-mapping) – zróżnicowanie uczelni
- Potrzeby kandydatów
 - Zakres ulegania im
- Potrzeby rynku pracy
 - lokalny czy szerszy?
 - „zawodowość” czy „zatrudnialność”
- Potrzeby innych interesariuszy

VS

- Zasoby

Przykład: Uniwersytet Wiedeński a Uniwersytet w Grazu

Określenie efektów kształcenia – strategia uczelni

- Pytanie zasadnicze: kim mają być nasi absolwenci?
 - (zbiór/macierz efektów kształcenia = kompetencji)
- Elementy strategii/oferty uczelni dotyczące kształcenia na programach dyplomowych:
 - Rodzaj oferowanych dyplomów
 - Ich sprofilowanie
 - Warunki mobilności pionowej
 - Oferta dla tych słuchaczy, którzy nie sprostają wymaganiom programów dyplomowych
 - LLL

Powtórzmy:

- brak „minimów” (ramowych treści kształcenia)
- absolwenci mają mieć takie same kompetencje generyczne, ale nie takie same programy kształcenia za sobą!
- zwiększenie autonomii i odpowiedzialności uczelni za jakość kształcenia i dyplom

Efekty kształcenia zamierzone (po tym seminarium)

Słuchacz

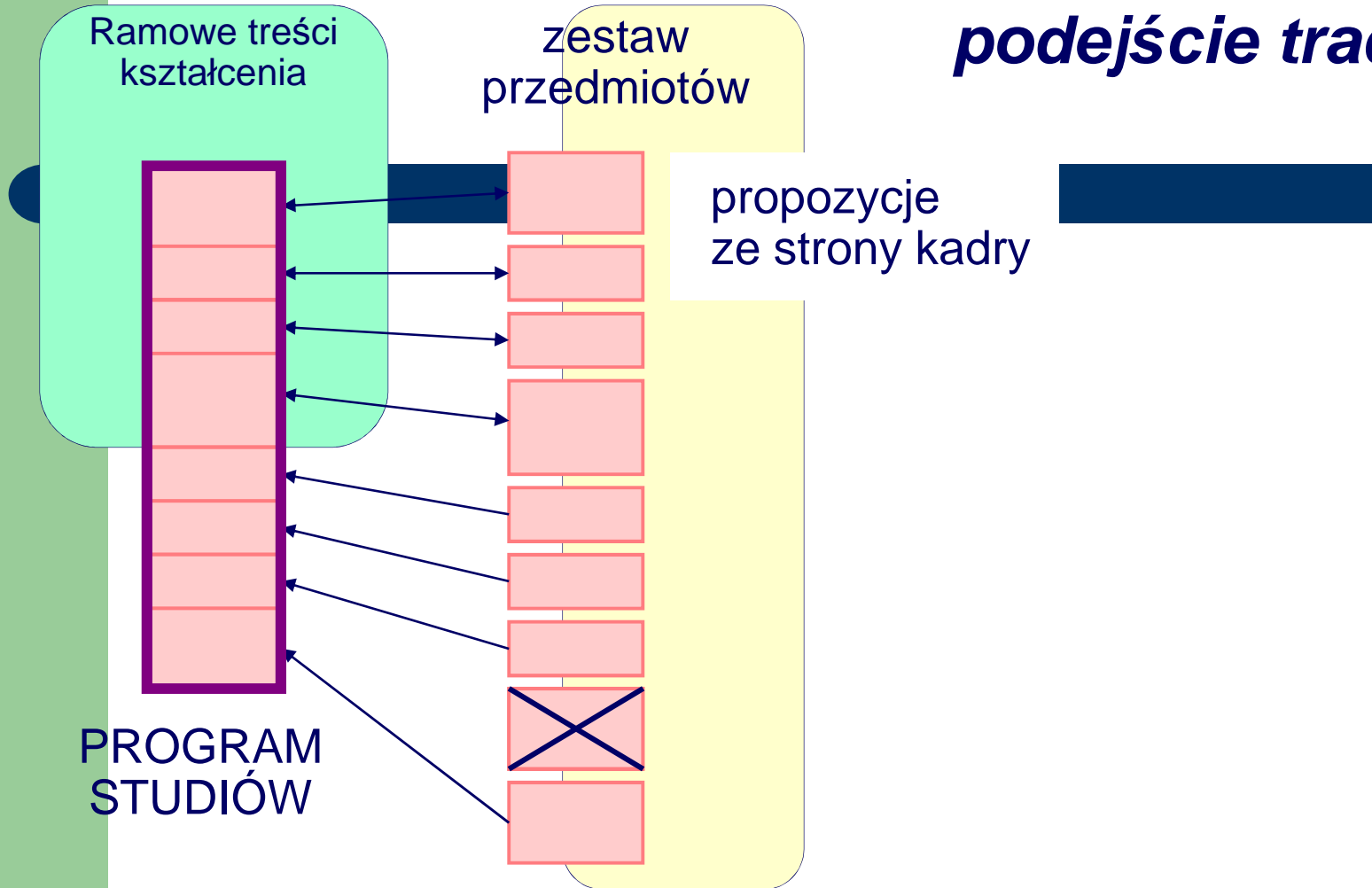
- wie, czym są efekty uczenia się
- rozumie kluczową rolę efektów uczenia się w zachodzącej zmianie paradygmatu kształcenia
- zdobędzie podstawowe umiejętności pozwalające podjąć prace projektowe nad programami bazującymi na nich
- potrafi ocenić i uzasadnić potrzebę wdrożenia rozwiązań opartych na efektach uczenia się w systemie szkolnictwa wyższego w Polsce.

[wiedza, umiejętności,...]

Czy będą to także efekty osiągnięte?

Tworzenie programów studiów

podjęcie tradycyjne

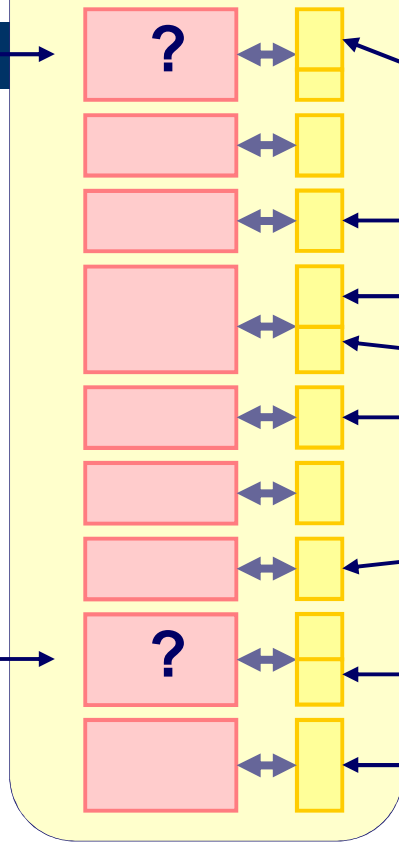
Tworzenie programów studiów

**nowe
podejście**

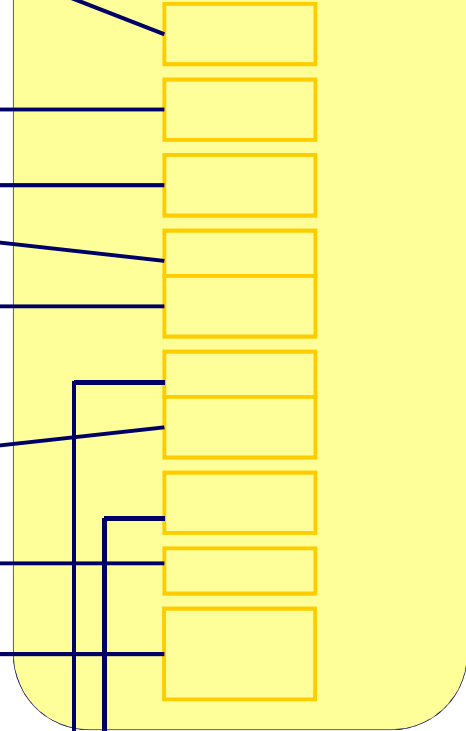
konieczność
modyfikacji
propozycji

zapotrzebowanie
na nowe zajęcia

zestaw
przedmiotów

szczegółowe
efekty kształcenia
(wiedza,
umiejętności, kps)

krajowe
ramy
kwalifikacji

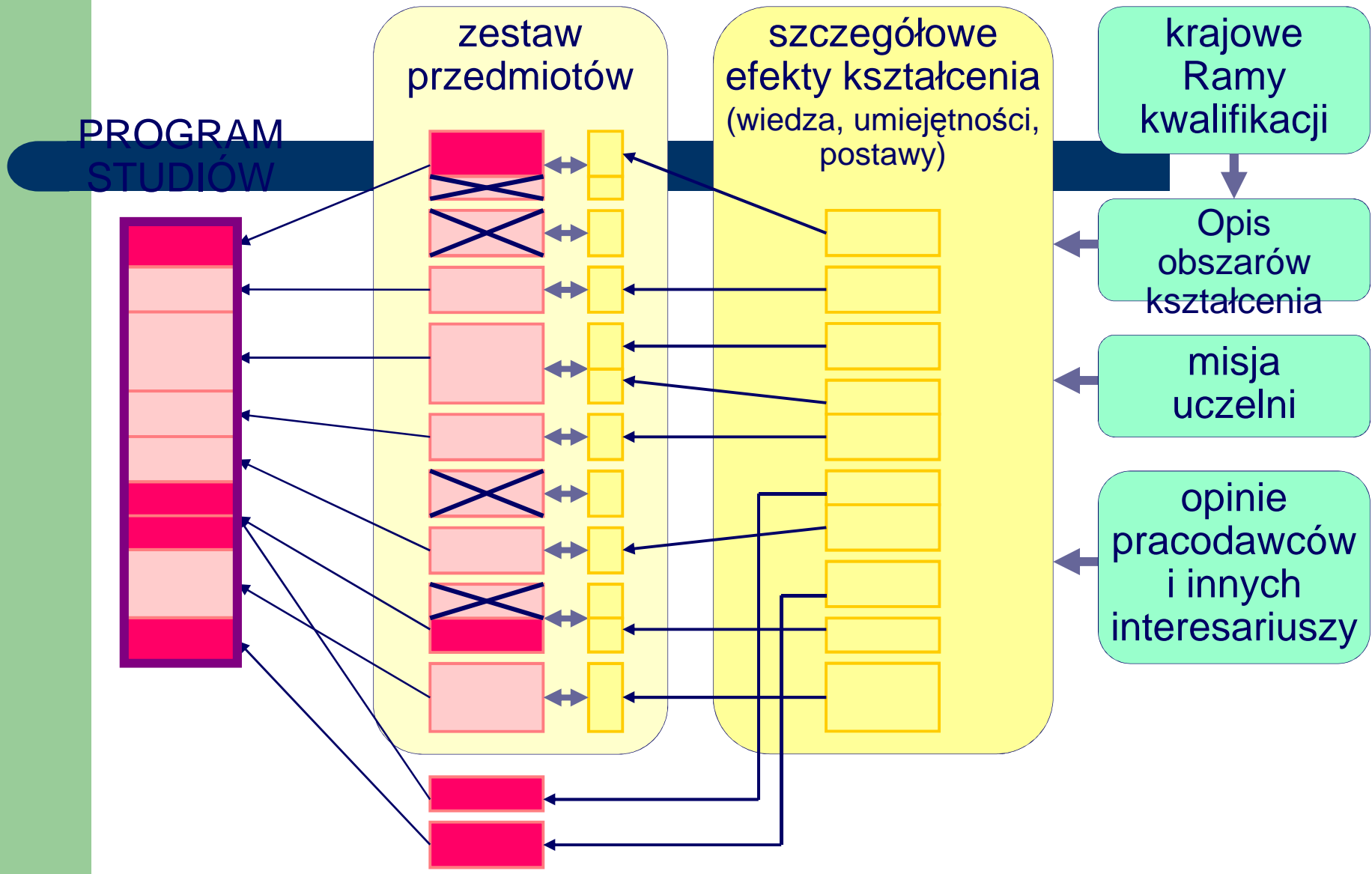
Opis obszarów
kształcenia

misja
uczelni

opinie
pracodawców
i innych
interesariuszy

?

Tworzenie programów studiów

Tworzenie programów studiów - przykład

Efekty oczekiwane związane z kierunkiem kształcenia i profilem programu studiów

	szczegółowe efekty kształcenia	przedmiot 1	przedmiot 2	...	Seminarium Dyplomowe
....				
kryterium (g): umiejętność porozumiewania się	opracowanie i przedstawienie wyników eksperymentu	X			
	tworzenie dokumentacji projektu		X		
	prezentacja ustna	X			
	prezentacja ustna z wykorzystaniem multimediiów				X
	prowadzenie i udział w dyskusji				X
	tworzenie strony www				
....				

Ocena osiągniętych efektów kształcenia

związana z kierunkiem kształcenia i profilem programu studiów

	szczegółowe efekty kształcenia	przedmiot 1	przedmiot 2	...	Seminarium Dyplomowe
....				
kryterium (g): umiejętność porozumiewania się	opracowanie i przedstawienie wyników eksperymentu	X			
	tworzenie dokumentacji projektu		X		
	prezentacja ustna	X			
	prezentacja ustna z wykorzystaniem multimediiów				X
	prowadzenie i udział w dyskusji				X
	tworzenie strony www				
....				

Ocena efektów uczenia się (przez uczelnię)/akredytacja **realizacji** programu studiów oparta na badaniu „prac studenckich”:

poprawionych (także ze względu na język!) prac domowych, prac egzaminacyjnych, projektów, zarejestrowanych prezentacji i dyskusji na seminariach, zarejestrowanych obron prac dyplomowych, ...

Oczekiwane skutki

- ułatwienie identyfikacji (i eliminacji) „dziur” i redundancji w programie studiów
- zwiększenie możliwości eksperymentowania i wprowadzania innowacji w metodach nauczania
- wymuszenie lepszych i bardziej kompletnych mechanizmów oceny osiągnięć studenta
- wymuszenie kształcenia w zakresie umiejętności uniwersalnych (ogólnych) i praktycznych (kosztem wąskiej specjalizacji teoretycznej) ograniczenie możliwości tworzenia programu zdominowanego interesami kadry nauczającej
- ułatwienie zaangażowania interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, ...)
- inne

Efekty uczenia się a nowe standardy akredytacji (zapewniania jakości)

Standardy i wskazówki ENQA

- większy nacisk na badanie „wyjścia”
 - efektów uczenia się
 - Wiarygodności ich osiągnięcia przez uczelnię
- a nie „wejścia” (zasobów, ...)
- „fit for purpose”

Opracowanie nowych kryteriów i procedur akredytacji :

- PKA we współdziałaniu z MNiSW, konferencjami rektorów i uczelniami

Dziękuję za uwagę!

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego